

JASLAR – XALQIMIZDÍN HÁM WATANIMIZDÍN ALTÍN FONDI

*Karamanova Benazir Karamanovna, Qaraqalpaq mámleketlik
universiteti, yuridika fakulteti oqıtıwshısı*

YOSHLAR – XALQIMIZ VA VATANIMIZNING OLTIN FONDI

*Karamanova Benazir Karamanovna, Qoraqalpoq davlat
universiteti o‘qituvchisi*

YOUTH – THE GOLDEN FUND OF OUR PEOPLE AND OUR HOMELAND

*Karamanova Benazir Karamanovna, teacher at Karakalpak State
University*

МОЛОДЁЖЬ – ЗОЛОТОЙ ФОНД НАШЕГО НАРОДА И ОТЕЧЕСТВА

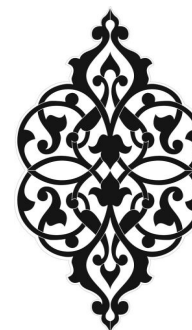
*Караманова Беназир Карамановна, преподаватель
Каракалпакского государственного университета*

<https://orcid.org/0009-0000-1006-3230>

e-mail:

benazirkaramanova@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada O‘zbekiston Respublikasida yoshlar siyosatining davlat darajasidagi ahamiyati, «Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida»gi Qonun mazmuni, O‘zbekiston Respublikasi 2022-2026-yillarga yo‘naltirilgan Taraqqiyot strategiyasi va «O‘zbekiston-2030» strategiyalarida yoshlar masalasi borasida so‘z etiladi.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, yoshlar, siyosat, Taraqqiyot strategiyasi, qonun, yoshlar kuni, Beshta muhim tashabbus, Uchinshi Renessans.

Abstract: The article examines the significance of youth policy at the state level in the Republic of Uzbekistan, the content of the Law «On State Youth Policy», and youth issues in the 2022-2026 Development Strategy of the Republic of Uzbekistan and the «Uzbekistan-2030» Strategy.

Keywords: New Uzbekistan, youth, politics, Development Strategy, law, Youth Day, Five Important Initiatives, Third Renaissance.

Аннотация: В статье рассматривается значение молодежной политики на государственном уровне в Республике Узбекистан, содержание закона «О государственной молодежной политике», вопросы молодежи в Стратегии развития Республики Узбекистан на 2022-2026 годы и Стратегии «Узбекистан-2030».

Ключевые слова: Новый Узбекистан, молодежь, политика, Стратегия развития, закон, день молодежи, Пять важных инициатив, Третий Ренессанс.

KIRISIW. BMSHnín 72-sessiyasında turıp Prezidentimiz tariyxta birinshi ret: «Planetamızdın erteńgi kúni, abadanlıǵı perzentlerimiz qanday insan bolıp kamalǵa keliwi menen baylanışlı. Bizin

tiykarǵı wazıypamız - jaslardın óz potencialın kórsetiwi ushın zárúr sharayatlar jaratıwdan ibarat», dep pútkil dúnyanın 2 milliard jaslarına ǵamxorlıq zárúrlıǵın bayanlaǵan edi. Sonday-aq BMSHnín

Jaslar huqıqları boyınsha xalıq aralıq konvenciyasın islep shıǵıwdı usınıs etiwı hám onıń qabıl etiliwı – bul tarawdıń dúnya kóleminde de áhmiyetliligin dálillewi sózsiz.

Hár qanday mámlekettiń tariyxıy rawajlanıw jolınan belgili bolǵanıday, eldiń jedel rawajlanıwı, belgili bir jetiskenliklerge erisiwi, xalıqtıń abadanlıǵı sol mámlekette jaslarǵıń tálim-tárbiyasına hám kelesheğine beriletuǵın itibar dárejesine tıǵız baylanıshı. Usı mániste, Ózbekstanda jaslar máselesi mámleketlik siyasattıń eń tiykarǵı baǵdarlarınan biri bolıp esaplanadı.

Búgingi kúni Ózbekstan Respublikası xalqınıń 60 procentin jaslar quraydı. Demek, Ózbekstan – jaslar mámleketi. Sonlıqtanda Prezidentimiz sózi menen aytqanda «Jaslar – xalqımızdıń, Watanımızdıń altın fondı» esaplanadı.

Ózbekstan Respublikası Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev: «Jaslarımızdıń óz betinshe pikirleytuǵın, joqarı intellektual hám mánawiy bilimge iye bolıp, dúnya kóleminde óz teńqurlarına hesh qaysı tarawda bos kelmeytuǵın insanlar bolıp kamal tabıwı, baxıtlı bolıwı ushın mámleketimiz hám jámiyetimizdiń bar kúsh hám imkaniyatların jumsaymız» [1, 14], - degen edi.

METODOLOGIYA. Bir qatar ilimiy maqalalarda [4] jaslar siyasatınıń huqıqıy tiykarlanıwı boyınsha máseleler sóz etiledi.

Búgingi künge shekem parlament tárepinen jaslarǵa baylanıshlı 40 tan aslam nızam hújjetleri qabıl etilgen bolıp, 30 dan aslam xalıqaralıq huqıqıy hújjetler ratifikaciyalanǵan.

Shavkat Mirziyoyevtiń Ózbekstan Respublikası Prezidenti sıpatında birinshi qol qoyǵan nızam hújjeti - 2016-jıl 14-sentyabrdegi «Jaslarǵa baylanıshlı mámleketlik siyasat haqqında»ǵı Nızam ekeninde de simvolikalıq mazmun-mánis jámlengen. Bul nızam 4 bap, 33 statyadan ibarat [5].

«Jaslarǵa baylanıshlı mámleketlik siyasat haqqında»ǵı Ózbekstan Respublikası Nızamınıń qabıl etiliwı jaslarǵıń huqıqları menen nızamlı máplerin bekkemlewge, jaslarǵa baylanıshlı mámleketlik siyasattı júzege shıǵarıwda mámleketlik uyımlar hám basqa da shólkemlerdiń

juwapkershiligin kúsheytiwge, bul salada salamat, bárkamal áwladtı tárbiyalaw, jaslarǵıń óz dóretiwshilik hám intellektuallıq potencialın júzege shıǵarıw ushın elimizde zárúr imkaniyatlar hám sharayatlar jaratıwǵa, elimizdiń jasların XXI ásir talaplarına tolıq juwap beretuǵın hár tárepleme bárkamal shaxslar etip jetilistiriwge qaratılǵan ilajlardıń nátiyjeliligini arttırıwǵa xızmet etedi.

NÁTIYJE HÁM TALQILAW. Ózbekstan Respublikası Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevtiń: «...házirgi waqıtta jaslar tárbiyası biz ushın óz aktuallıǵı hám áhmiyetin hesh qashan joǵaltpaytuǵın másele bolıp qalmaqta», - dep atap ótiwı de jaslar máselesiniń bárqulla aktuallıǵın kórsetedi.

Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2017-jıl 7-fevral kúni «Ózbekstan Respublikasınıń bunnan bılayda rawajlandırıw boyınsha Háreketler strategiyası haqqında»ǵı 4947-sanlı Pármanında áhmiyetli bes baǵdar belgilep berildi. Sociallıq salanı rawajlandırıw boyınsha tórtinshi baǵdarda «Jaslarǵa baylanıshlı mámleketlik siyasattı jetilistiriw» máselesi boldı.

2017-jıl 5-iyulde «Jaslarǵa baylanıshlı mámleketlik siyasat nátiyjeliliginiń ámelge asırıw hám Ózbekstan Jaslar awqamı jumısın qollap-quwatlaw haqqında»ǵı Ózbekstan Prezidenti Pármanı boyınsha, jas áwladtı qollap-quwatlaw, olardıń huqıq hám nızamlı máplerin qorǵaw sistemasın tópkilikli reforma etiw maqsetinde Ózbekstan «Kamolot» jaslarǵıń jámiyetlik háreketine tiykarlanǵan Ózbekstan jaslar awqamı dúzilgen bolıp, ol jaslar siyasatınıń aktual mashqalaların sheshiwde mámleketlik uyımlar, mámleketlik emes, kommerciyalıq emes shólkemler hám puqaralıq jámiyetiniń basqa da institutları menen birge islesiwdi támiyinlep beriwshi «Jaslar - keleshek qurıwshısı» súreni astında qánigelesken jumislardı alıp bardı. Solay etip, Ózbekstan jaslar awqamınıń dúzilgen kúni bolǵan 30-iyun «Jaslar kúni» reinde bayramlanıp kelmekte.

2020-jıldan baslap Ózbekstan jaslar forumı ótkerilmekte. Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2020-jıl 30-iyundegi «Ózbekstan Respublikasında jaslarǵa baylanıshlı mámleketlik siyasattı tóptiykarınan reformalaw hám jańa basqıshqa kóteriw

ilajlari haqqında»gı PP-6017-sanlı Pármanına muwapıq Ózbekstan Respublikası Jaslar isleri agentligi shólkemlestirildi [6].

Jańa Ózbekstan – demokratiya, insan huqıq hám erkinlikleri boyınsha ulıwma táriyip etilgen norma hám principlerge qatań ámel qılğan halda, dúnya sherikligi menen doslıq birge islesiw principleri tiykarında rawajlangan, ullı maqseti xalqımız ushın erkin, abat hám abadan turmıs jaratıp beriwden ibarat bolğan mámleket [3, 52].

Jańa Ózbekstan sharayatında insan qádiri, mámleket – xalıqqa xızmet eitiwi kerekligi is júzinde alıp barılmaqta. 2017-2021-jıllarğa belgilengen «Ózbekstan Respublikasınıń jáne de rawajlandırıw boyınsha Háreketler strategiyası» sheńberinde 300 ge jaqın nızam, 4 mıńnan aslam Prezident páрман hám qararı qabıl etiliwi turmısımızda «Mámleket – insanlar ushın» degen xalıqshıl ideyanıń izshillik penen ámelge asırılıwın kórsetedi.

Ózbekstan Respublikasında İnsan huqıqları boyınsha Milliy strategiya qabıl etildi. «Kóp jıllardan berli qıyın mashqala bolıp kelgen májbúriy hám balalar miynetini tolıq saplastırıldı» [3, 135].

Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2022-jıl 28-yanvardağı «2022-2026-jıllarğa mólsherlengen Jańa Ózbekstannıń rawajlanıw strategiyası haqqında»gı PF-60-sanlı Pármanı menen Jańa Ózbekstannıń kelesi 5 jılğa mólsherlengen Rawajlanıw strategiyası tastıyqlandı. Ol 7 ústin baǵdardı belgilep berdi. Tórtinshi áhmiyetli baǵdardaǵı 70-maqset «Jaslarǵa baylanışlı mámleketlik siyasatı jáne de jetilistiriw» dep ataladı.

2023-jıl 11-sentyabrde qabıl etilgen «Ózbekstan-2030» strategiyasında 30-37-maqsetler jaslarǵa baylanışlı mámleketlik siyasat hám sport baǵdarındaǵı reformalarǵa arnalǵan.

Prezidentimiz Sh.Mirziyoyev tárepinen 2019-jıl 19-martta jaslarǵa itibardı bunnan bılayda kúsheytıw, olardı mádeniyat, kórkem óner, sportqa qızıqtırıw, olarda xabar texnologiyalarınan maqsetke muwapıq paydalanıw uqıp-kónlikpelerin qalıplestiriw, jaslar arasında kitap oqıwdı keńnen rawajlandırıw, hayal-qızlar bántligin támiyinlewge

qaratılǵan, sonday-aq jaslardıń mánawiyatın jetilistiriw, olardıń bos waqıtların ónimli shólkemlestiriw boyınsha bes áhmiyetli baslama alǵa súrildi:

1) jaslardıń muzıka, súwretlew óneri, ádebiyat, teatr hám kórkem ónerdiń basqa túrlerine qızıǵıwların asırıwǵa, talantların júzege shıǵarıwǵa xızmet etedi; 2) jaslardı fizikalıq jaqtan shınıqtırıw, sport tarawındaǵı qábiletin júzege shıǵarıwları ushın zárúr sharayatlar jaratıwǵa baǵdarlandı; 3) xalqımız hám jaslarımız ortasında kompyuter texnologiyaları hám internetten nátiyjeli paydalanıwdı shólkemlestiriwge qaratıldı; 4) jaslardıń ruwxıy dúnyasınıń jetilistiriw, olar arasında kitapxanlıqtı keń en jaydırıw boyınsha sistemalı islerdi shólkemlestiriwge baǵdarlandı; 5) hayal-qızlardı jumıs penen támiyinlew máselelerinen ibarat. Usı baslamalar jaslarımız tárepinen úlken minnetdarshılıq penen kútip alındı. Bul jaslarǵa bolǵan ǵamxorlıq olardıń hár tárepleme kámil insanlar bolıwın, insanıylıq pazıyetlerine sadıq bolıwların bekkemleydi [7, 142-143]. Házirgi waqıtta mámleketimiz xalqınıń 32 payızın yaqı 10 millionın 30 jasqa shekemgi bolǵan jaslarımız quraydı» [1, 13]. Olardıń bilim alıwı, belgili bir kásip-ónerdi iyelewi ushın zamanǵa say sharayatlar, imkaniyatlar jaratılǵan. Áhmiyetli ilajlardıń biri jaslardıń bos waqıtların mazmunlı hám paydalı ótkeriwdi shólkemlestiriw bolıp tabıladı. Jaslar qanshelli ruwxıy bay bolsa, olardıń túrli jat illetlerge qarsı immuniteti de sonsha kúshli bolatuǵını anıq.

BMSH Bas Assambleyasınıń 72-sessiyasında Ózbekstan tárepinen «Jaslar huqıqları haqqındaǵı» Konvenciyanı islep shıǵıw baslaması alǵa súrilgeni – jawızlıqqa qarsı – máriypet principini tiykarında alıp barılıp atırǵan keń kólemdegi jumıslardıń úziksiz bir bólegi bolıp, ol jer júzindegi 2 milliardtan zıyat jaslardıń haq-quqıqların qorǵawda baslı áhmiyetke iye [2, 387].

2000-jıldın «Salamat áwlad jılı», 2001-jıldın «Analar hám balalar jılı», 2008-jıldın «Jaslar jılı», 2010-jıldın «Bárkamal áwlad jılı», 2014-jıldın «Salamat bala jılı», 2016-jıldın «Salamat Ana hám bala jılı», 2021-jıl – «Jaslardı qollap-quwatlaw hám xalıq salamatlıǵın bekkemlew jılı», 2024-jıl – Jaslar hám biznesti qollap-quwatlaw jılı dep belgileniwleri

elimizde jaslarğa bolğan úlken ğamxorlıqtı kórsetedi.

Prezidentimizdın «Jaslar menen islesiw Prezidentten baslap ministrge shekem, hákimnen baslap máhálle baslıǵına shekem hámmemizdın eń tiykarǵı jumısımızǵa aylanıwı zárúr. Hár bir hákim, hár bir ministr, hár bir máhálle baslıǵı «Búgin men jaslar ushın ne isledim? Erteń perzentlerimiz mápi ushın jáne ne islewim kerek?» degen sorawlarǵa juwap beretuǵın, usınday isenim menen jasaytuǵın waqt keldi» [8], - degen sózleri de máseleniń áhmiyetin jáne de dáliylleydi.

Elimizde jaslarımızdın tereń bilim alıwı, belgili bir kásipti iyelewi, sport hám isbilermenlik penen shuǵıllanıwı, shet tillerdi úyreniwi, eń baslısı, hár tárepleme salamat, bárkamal insanlar bolıp kamalǵa keliwi ushın bárshe múmkinshilikler jaratılǵan. Nátiyjede, jaslarımız mádeniyat, ilim, bilimlendiriw, sport hám basqa da tarawlarda dúnya kóleminde joqarı nátiyjelerge erisip, teńler arasında teń bolıp kelmekte.

Tariyxtan málim Ózbekstan aymaǵı eki ullı oyanıw dáwirine – Birinshi (máripıy – IX-XII ásirler) hám Ekinshi (Temuriylar – XIV-XV ásirler) Renessansqa besik bolǵan. Jaslarımızǵa, pútkil xalqımızǵa maqtanısh hám mártebe baǵıshlawshı bul tariyxıy shınlıq dúnya ilim-texnikasında óz dáliylin tapqan. Jańa Ózbekstanda jaratılǵan imkaniyatlar jáne bir Oyanıw procesine baslama berdi. Sonıń ushın «Jańa Ózbekstan» hám «Úshinshi Renessans» sózleri turmısımızda óz-ara uyǵın hám únles bolıp jańlamaqta, xalqımızdı ullı maqsetlerge qaray ruwxlandırmaqta.

«Maqsettiń anıqlıǵı – hárezketler nátiyjesin támiyinleytuǵın eń baslı ólshem» [3, 51]. «Búgingi kúnde biz márt hám jigerli xalqımızǵa, kúsh-ǵayratlı jaslarımızǵa isengenimiz ushın óz aldımızǵa úlken-úlken maqsetler qoymaqtamız, sheklerdi joqarı qoymaqtamız. Keleshekte Úshinshi Renessans tiykarın jaratatuǵın jańa Xorezmiylar, Beruniylar, Ibn Sinalar, Mırza Ulıǵbek hám Áliysheer Nawayılar qay jerden payda boladı! Bul úlken wazıypalardı kim orınlaydı! Men qayta-qayta tákirarlawdan sharshamayman. Álbette, bul iygilikli ideyalardı sizler - búgingi Jańa Ózbekstan jasları ámelge asırasız», - degen edi Prezidentimiz [9].

Jıl sayın jaslardın hár tárepleme rawajlanıwı ushın jáne de qolaylı shárt-sharayatlar hám de imkaniyatlar payda bolmaqta.

JUWMAQ HÁM USINISLAR.

Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev atap ótkenindey: «Biziń háwes qılsa arziytuǵın ullı tariyxımız bar, háwes qılsa arziytuǵın ullı babalarımız bar. ... háwes qılsa arziytuǵın ullı keleshegimiz de boladı. Áne usınday jariq keleshekti, eń dáslep, ... hesh kimnen kem bolmaytuǵın náwqıran-áwladımız, pútkil Ózbekstan jasları quradı».

Mámleketimizde jaslarǵa berilgen imkaniyatlardıń huqıqıy tiykarların tereń túsiniwleri, olardıń huqıqıy mádeniyatın ósiriw – Watanǵa sadıq, «xalqımızdın altın fondı» sıpatında rawajlanıwlarına xızmet etedi.

Joqarıda bayan etilgen pikirlerimizden kelip shıǵıp tómendegilerdi usınıs etemiz:

- Jaslar ushın Watanǵa sadıqlıq, tınıshlıǵımız hám ǵárezsizligimiz qádirine jetiwlerin úgit-násiyatlawshı huqıqıy mádeniyatı qalıplestiriwshı kishi kólemli, túsiniqli hám tásirli jazılǵan kitaplardı kóbeytiw;

- Biyparwalıq, egoistlik sıyaqlı illetlerden, buzǵınshı ideyalardan jıraqlı bolıwda tálim-tárbiyanıń ajıralmaslıǵına itibardı kúsheytiw, bunda ata-ananıń roliniń ayırıqsha áhmiyeti;

- Jaslardın bos waqıtlarınan ónimli paydalanıwdıń eń jaqsı ilajları boyınsha konkurslar shólkemlestiriw;

- «Ózbekstan - 2030» strategiyasında jaslar máselesinde belgilengen maqsetlerdiń ámelge asıwında, olardıń mazmunın ashıp beriwshı shıǵarmalar jazıw tańlawların shólkemlestiriw;

- Ózbekstan Respublikası Jaslar Parlamenti jumısların jaslardın keń qatlamına jetkeriw.

DEREKLER:

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимиға киришиш тантанали маросимиға бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. – Тошкент: Ўзбекистон, 2016.

2. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуг халқниги иши ҳам улуг, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон НМИУ, 2019.
3. Мирзиёев Ш.М. Жаңа Ўзбекистанның раўажланыў стратегиясы тийкарында демократиялық реформалар жолын қатаң даўам еттиремиз. 6-том. – Ташкент: О‘zbekiston баспасы, 2023.
4. Исмаиллаев У. Бола ҳуқуқлари кафолати жамият келажагини белгилайди // Ҳуқуқ ва бурч. – Тошкент, 2014. – Б. 22-25; Абдуллаев А., Нияметов А., Атаджанов Б. Ёшлар таълим олишларининг ташкилий-ҳуқуқий асослари // ҚМУ Хабаршысы. – Нөкис, 2015. - № 1 (26). – Б. 56-59; Қутлымуратов Ф., Қутлымуратова Н., Сейтова Л. Ер жетпегенлер ортасында қараўсызлық хәм ҳуқықбузыўшылықтың алдын алыў // Бердақ атындағы ҚМУ Хабаршысы. – Нөкис, 2015. - № 1. – Б. 90-93 ҳ.т.б.
5. Халқ сўзи газетаси. 2016 йил, 15-сентябрь. – № 182 (6617).
6. <https://lex.uz/uz/docs/4880123?ONDATE=24.12.2024&ONDATE2=20.01.2022&action=compare>.
7. Karamanova G., Dauletnazarova G. Ózbekstannıń eń jańa tariyxı. – N.: Golden Print Nukus, 2023.
8. <https://yuz.uz/news/shavkat-mirziyoev-yoshlar-kelajagi-bilan-bogliq-har-qanday-vazifa-birlamchi-ahamiyatga-ega>
9. <https://kknews.uz/kk/232566.html>

